

•••••

Јован Секулић

ОБНОВА СПОМЕНИКА ГРАДИТЕЉСТВА
НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА БЕОГРАДА

•••••

Обнову архитектонског споменичког фонда на подручју града Београда, од оснивања Завода за заштиту споменика културе града Београда /1960.година/ до данас, у односу на политику заштите, врсту споменичког градитељства и сам методолошки поступак, карактерише неколико фаза.

УЖЕ ПОДРУЧЈЕ ГРАДА

а./ Београдска тврђава

- прва фаза заштитних конзерваторских интервенција на најугроженијим деловима најстарије фортификације и појединачним објектима /североисточни бедем Горњег града, Кула Небојша и сл./;
- фаза обнове, на бази систематских и истражних археолошких ископавања, средњовековне фортификације на Горњем и Доњем граду Тврђаве;

- фаза формирања Научно-истраживачког пројекта за археолошка ископавања на Тврђави и први покушаји уређења и презентације ширих просторних и фортификационих целина, пре свега, на Горњем граду Тврђаве.

б./ Градска архитектура

- прва фаза експерименталне обнове фасада, укључујући и реконструкцију приземља, појединих споменичких објеката у Кнез Михаиловој улици и на Теразијама, пре свега, у циљу пружања, поред историјских података и материјалних доказа о вредности овог фонда, с обзиром на још увек присутну сумњу о потреби чувања и заштите овог градитељског наслеђа у старој језгри града;
- фаза интензивније обнове, на основу ових првих резултата, већег броја споменичких зграда у најужој зони старог Београда и у Старој језгри Земуну;
- фаза покушаја обнове у смислу потпуне реконструкције и санације објекта, укључујући и потпуну обраду и уређења ентеријера;
- фаза програмирања обнове градске архитектуре Београда у оквиру израде и доношења детаљних урбанистичких планова и урбанистичких пројеката за појединачне споменичке блокове и веће урбанистичке споменичке целине - подручје Кнез

Михаилове улице, Гардош, Скадарлију, а на бази претходно урађених студија.

Сваку од ових фаза, разуме се, карактерише како развој методолошког, тако и технолошког поступка у обнови и обради овог фонда, као и низ отворених проблема: степен обнове и реконструкције, обнове и обраде ентеријера, бојење фасада и низ других питања, посебно када за већи број ових објеката недостају оригинални планови и друга техничка документација и када се, поред података који се добијају углавном истраживањима на самом објекту, мора по некад да се служи и аналогијама. Обнова овог градског фонда, чак и нека од ових питања, заслужују сигурно посебна саветовања, обзиром на искуства и постигнуте позитивне и негативне резултате у обнови и реконструкцији градске споменичке архитектуре.

ШИРЕ ГРАДСКО ПОДРУЧЈЕ

Искуства стечена у досадашњем раду на споменичким фондovima ширег градског подручја указују на могућност сасвим парцијалне обнове и заштите појединих највреднијих објеката сеоске и маловарошке архитектуре. С обзиром да се већина овог фонда налази у приватном власништву, да је интерес ових власника углавном упућен на рушење ових објеката и изградњу нових, Завод се у протеклом периоду до данас оријентисао на заштиту и обнову већих руралних целина (стара чаршија у Гроцкој, стара чаршија у Обреновцу, споменички комплекс у Вранићу и др.) и обнову оних објеката ове архитектуре који се променом намене претварају у атељеа сликара, вајара, архитеката, чиме се постиже трајније чување и заштита ових објеката. Овај процес тек је у току, тако да се његова потпуна оцена још увек не може да да.

